

от вашия“. Паралелът съвсем не спира само до това, че и йезуитът, и комунистът делят света на различни светове или че твърдо отказват да намесват телата си в своите любови. Светогледът на Естанислао, изразен в *Един комунист не се отказва никога от идеята си! Каквито и разочарования да изпита от своите другари* личи и в обосновката на Ередиа пред Фани по въпроса за Оливарес и Доминго, предали йезуитската идея. Инес нарича любимия си Естанислао *суров... жесток... зъл човек*, пригласяйки на последните мисли на Фани по повод действията на Ередиа. Нещо повече – „Почивка в Арко Ирис“ очевидно самонаблюдава тази своя obsesия и настоява върху нейното обосноваване - политическият комисар Беналкасар е бивш йезуит, като даденостите се разпределят отново в името на равновесието – Алварес казва за политкомисаря *„той е честен като Сократ и фанатик като Лойола“*. Дон Кихот също се оказва намесен при комунистите, не само при йезуита - и се чете много ясно в репликата на Пилар: *Еволюирайте както се казва, от анархизъм към комунизъм!... Рицарят на печалния образ се готви за нов поход*; а пък в „Осъдени души“ йезуитът Доминго, който загива като комунист, е родом не от другаде, а точно от Ла Манча. И т. н.

Ако четем Димитър Димов с презумпцията, че той ни въвежда в другото – било то на комуниста спрямо йезуита, на Сервантес спрямо Мериме, на Испания спрямо България, на свят спрямо свят, на човешко съзнание спрямо човешко съзнание – сигурно ще успеем, но не без големи усилия. Необходимо е наистина много богато въображение и способност за дописване и пренаписване в хода на четенето, които да окрилят читателя и да го отделят от мрачната тяга на едно и същото; от obsesията; от явния страх от по-нататъшното и по-различно писане – страх, на който читателят се оказва нежелан свидетел; от гравитацията, завихрена около минимума възможност на езика да разказва. Под действието на тягата, obsesията, страха и гравитацията могат да се наблюдават всякакви явления, сред които е и потъването на Испания.